

•

- fredag 22 mars 2013
- Annon
- Prenumerant

Kultur

Tempofylld Jelinek

Text: Martin Lagerholm

Publicerad 18 mars 2013 14.04 Uppdaterad 18 mars 2013 14.05

Större eller mindre text

Teater.

Det är groteskt och färgstarkt, det är Elfriede Jelinek. Kulturskribent Martin Lagerholm ser en tysk-svensk uppsättning av Nobelpristagarens "Nora"-pjäs, men är inte helt nöjd.

Teater

"Nora". Av Elfriede Jelinek. Regi Anna Bergmann. I rollerna: Sven Boräng, Karin Lithman, Katarina Lundgren-Hugg, Erik Olsson, Håkan Paaske, Lars-Göran Ragnarsson, Brigitte Zeh. Premiär 15/3 på Intiman, Malmö

Vad var det som hände efter att Nora lämnat sin man? Många har ställt den frågan alltsedan Ibsens "Ett dockhem" hade premiär för över 130 år sedan. Självt har jag, bland annat på de här sidorna, föreslagit att den kvinnliga protagonisten efter att ha smällt igen dörren bakom sig kliver rakt in i en av Strindbergs kammarpjäser, för att där pröva och genomleva sin nyvunna frihet.

Frågan ovan har också ställts av Elfriede Jelinek och är dessutom del av den fullständiga pjästiteln till den "Nora" som nu haft premiär med Malmö Stadsteater på Intiman. Här får titelrollen jobb på en fabrik innan hon upptäcks av den slemme konsulen Weygang (Håkan Paaske) och småningom också av sin före detta make Torvald Helmer (Sven Boräng). Men historien upprepar sig och hennes öde som kvinna är att foga sig i en kapitalistisk-fascistisk samhällsordning och tillfredsställa männen med sång, dans och sadomasochistiska sexlekar.

Kaxigt av Malmö Stadsteater att lyckas locka över den ansedda tyska regissören Anna Bergmann och hennes månghövda produktionsteam, med scenografen Florian Etti i spetsen. Och med en av sina favoritskådespelare i titelrollen, den såväl tysk- som svenskspråkiga och fullkomligt briljanta Brigitte Zeh. Maniskt sätter hennes Nora här fart på sin bisarra livskarussell, ackompanjerad av Jelineks befängt utformade och satirisk-cyniska näringslivsjargong. Deklamatoriskt läses replikerna (den rasande textmassan) upp av de stelbenta rollfigurerna som med avsiktligt hysteriskt överspel söker kontakt med publiken i salongen. Så förmedlas en könsmaktsordning med hjälp av förvänd och nattsvart komik.

Man behöver inte helt skriva under på Jelineks radikala samhällsanalyser för att imponeras av denna formmässigt formidabla föreställning. Lekfullt, ekvilibristiskt och tempofyllt utmanar den forntoppade ensemblens enskilda medlemmar sina gängse sceniska uttryck på såväl klingande svenska som militäriskt smattrande tyska.

Groteskerierna är varken något att förundras eller förfasa sig över. Jelineks pjäser befinner sig ljusår från den psykologiserande dramatiken, och manifesterar sig istället som ett slags språkförintande montage i rummet. Men även om det förvisso är helt i linje med Jelineks egen dramaturgi att gränslöst karikera och distansera sig från den naturalistiska gestaltningen, lyckas man i den charmanta villervallan också slipa udden av pjäsens avsikter. Bergmann, i slutändan mer odygdig trickster än regissör och interpret, blir här litet väl kär i sina sceniska påfund och lekar. Inte bara Ibsens Nora förloras här ur sikte, utan besynnerligt nog också Jelineks.

Större eller mindre text

Rekommendera

Registrera dig för att se vad dina vänner rekommenderar.

Tweet 0

- Om Kristianstadsbladet
- Om cookies
- Kontakta oss
- Skicka nyhetsips
- Prenumerant
- PDF-tidningen